

Dansk velstand når nye højder

Danmark har den højeste velstandsplacering i 35 år

Danmark har det højeste niveau på den internationale velstandsran­gliste i 35 år, når man tager højde for den seneste revision af nationalregnskabet og måler velstand efter den måde, som OECD anbefaler. Målt på Bruttonationalindkomst (BNI) pr. indbygger ligger Danmark på en 6. plads blandt landene i OECD. Selv hvis man ikke indregner den seneste revision af nationalregnskabet, er vores velstandsplacering stadig historisk højt. Heller ikke når man måler på det smal­lere velstandsbegreb BNP per indbygger, er der noget der indikerer, at Danmark er raslet nedad ad velstandsran­glisten. Det er ellers et synspunkt som bl.a. DI har fremført.

af stud.polit **Eva Smidt**, stud.polit **Mette Rasmussen** og
chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

23. december 2015

Analysens hovedkonklusioner

- I den økonomiske debat kan man ofte få det indtryk, at Danmark er raslet ned af den internationale velstandsran­gliste. Det kan man imidlertid ikke finde belæg for, når man måler velstanden efter den metode, som OECD anbefaler - nemlig BNI per indbygger.
- Tager man udgangspunkt i de tilgængelige tal fra OECD, lå vi i 2014 umiddelbart på en 7. plads blandt alle OECD-lande. Tager man højde for den seneste revision af nationalregnskabet fra Danmarks Statistik, kravler vi op på en 6. plads. Det er den højeste placering i 35 år.
- Kigger man på det smallere velstandsmål BNP per indbygger, er indtrykket heller ikke, at vi er suset ned af velstandsran­glisten. Vi er med de seneste tal rykket to pladser frem til en 8. plads blandt alle OECD-lande i 2014.
- I betragtningen af hvor svag genopretningen af dansk økonomi har været efter krisen, ligger vi overraskende godt på velstandsran­glisten. Der er altså ikke nogen brændende platform, for så vidt angår dansk velstand.
- Vil vi fortsat være blandt de rigeste lande skal vores økonomi hele tiden udvikles. Det gælder ikke mindst i forhold til at sikre et højere uddannelsesniveau for arbejdsstyrken, en udvikling af produktiviteten samt innovationsevnen i Danmark.

Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 28 42 42 72
fip@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Velstandsplacering i OECD

I den økonomiske debat kan man ofte få det indtryk, at Danmark er raslet ned af den internationale velstandsranget. Det sker med reference til vores relativt lave reale BNP-vækst, men også i forhold til opgørelser af vores velstandsniveau. I Dansk Industris (DI) 2025-plan fra september 2015¹, hed det fx, at Danmark sakker bagud på velstand skabt i landet, og at vi stille og roligt side 90'erne er blevet overhalet af andre nationer.

Vi kan ikke finde belæg for denne påstand. Hverken når vi måler på det smalle velstandsbegreb BNP per indbygger, og især ikke, når vi anvender det bredere og anbefalede velstandsmål Bruttonationalindkomst (BNI) pr. indbygger.

Flere måder at måle velstand på

Til at belyse den relative velstandsplacering anbefaler OECDs manualer, at man anvender Bruttonationalindkomsten (BNI) pr. indbygger, målt i løbende priser og korrigeret for den løbende udvikling i købekraft (PPP). Det står i modsætning til DI's 2025 plan, hvor der tages udgangspunkt i BNP per indbygger, hvor der efter alt at dømme anvendes fast købekraftskorrektion (fast PPP)².

Grunden til, at OECD anbefaler at bruge BNI i stedet for BNP er, at BNI i højere grad end BNP afspejler den indkomst, der er til rådighed i et land. BNI tager eksempelvis højde for pengestrømme ind og ud af landet i modsætning til BNP. Derudover anbefaler OECD, at man foretager en købekraftkorrektion i løbende PPP, for at højde for forskellige prisniveauer på tværs af lande og ændrede relative priser over tid. Fx koster en "Big Mac" ikke det samme i Danmark som i Polen, selvom man skulle regne i samme valuta. Samtidig fanger løbende PPP effekten af bytteforholdsændringer, der både kan forøge og reducere forbrugsmulighederne (købekraften) ud over den normale indkomstopgørelse. Se boks 1 samt "*DØR's, regeringens og OECD's mellemfristede fremskrivninger. En sammenligning*" fra det Økonomiske Råds Sekretariat³.

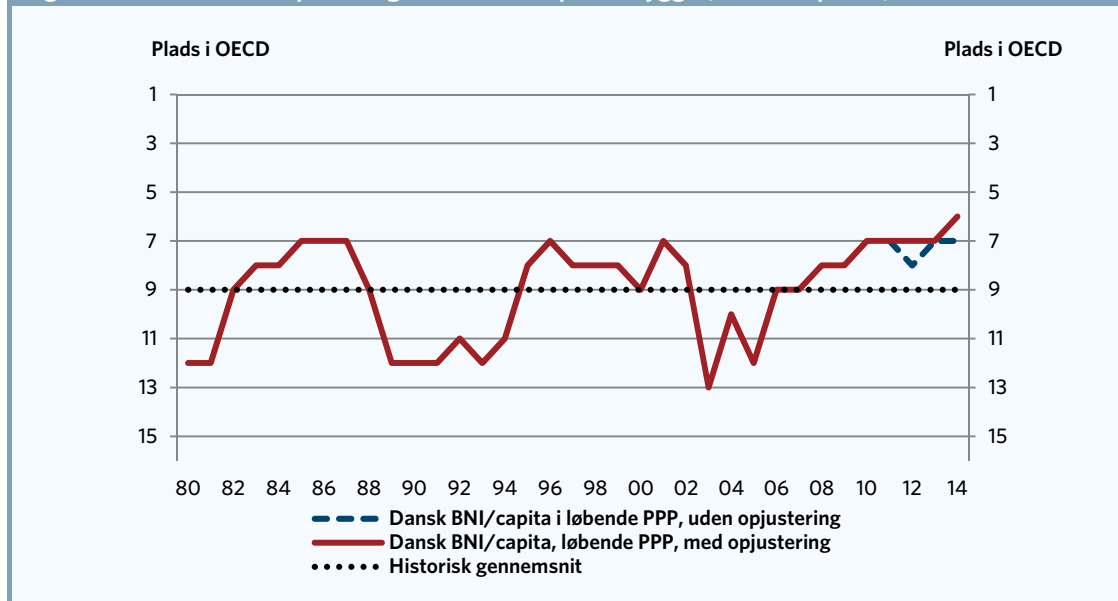
Tager man udgangspunkt i de tilgængelige tal fra OECD, lå vi i 2014 umiddelbart på en 7. plads blandt alle OECD-lande. Som det fremgår af figur 1 (den stiplede blå linje), giver det en placering nogle pladser over det historiske gennemsnit (den sort stiplede linje).

¹ <http://publikationer.di.dk/dikataloger/558/>

² DI har anvendt IMF's database. Vores sammenligninger tyder på, at IMF's BNP per indbygger er opgjort i fast PPP og ikke løbende PPP, som det anbefales, og at IMF's nomenklatur derfor er fejlbehæftet.

³ http://dors.dk/files/media/rapporter/2015/E15/kap_i/e15_kap_i_baggrund_oecd_fremskrivninger_sammenligning.pdf

Figur 1. Dansk velstandsplacering i OECD – BNI pr. indbygger, løbende priser, løbende PPP

Anm.: For enkelte lande i enkelte år mangler der tal i OECD's databank. Her er landets relative placering ift. Danmark antaget fastholdt i forhold til seneste år med data.

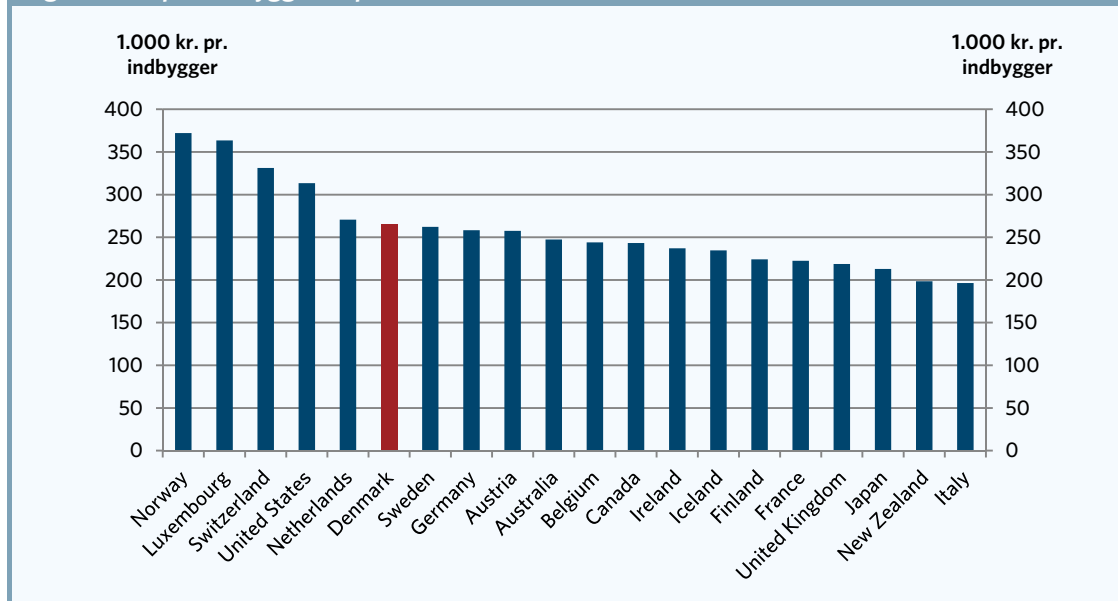
Kilde: AE på baggrund af OECD og Danmarks Statistik.

Danmarks Statistiks har den 19. november 2015 revideret nationalregnskabet tilbage til 2012 og har i den forbindelse løftet det danske velstandsniveau ganske betydeligt. Den reviderede opgørelse betyder, at nominelt BNP er løftet med 16-21 mia. kr. i årene 2012-2014, mens BNI er blevet løftet hele 34 mia. kr. i 2014 (1,7 pct.).

Oprevisionen af det danske BNI er endnu ikke indarbejdet i det datagrundlag, der anvendes fra OECD, og som velstandsmålingen i den stiplede blå linje i figur 1 er baseret på. Med de "rå" OECD-data kommer man derfor til at undervurdere det danske velstandsniveau. Korregerer man OECD's data for de nyeste oplysninger og fastholder købekraftskorrektionen, kommer vi faktisk op på en 6. plads, hvad angår BNI per indbygger i 2014. Som det fremgår af den røde linje i figur 1, er det den højeste placering i 35 år.

Vi når med de nye tal akkurat lige at overhale Sverige, men som det fremgår af figur 2, er der ikke stor forskel til de næste pladser herunder, Tyskland og Østrig, men ej heller op til Holland, der ligger på 5. pladsen. Der er derimod et stykke op til USA på 4. pladsen.

Figur 2. BNI per indbygger Top 20 i OECD - 2014

Anm.: se figur 1.

Kilde: AE på baggrund af OECD og Danmarks Statistik.

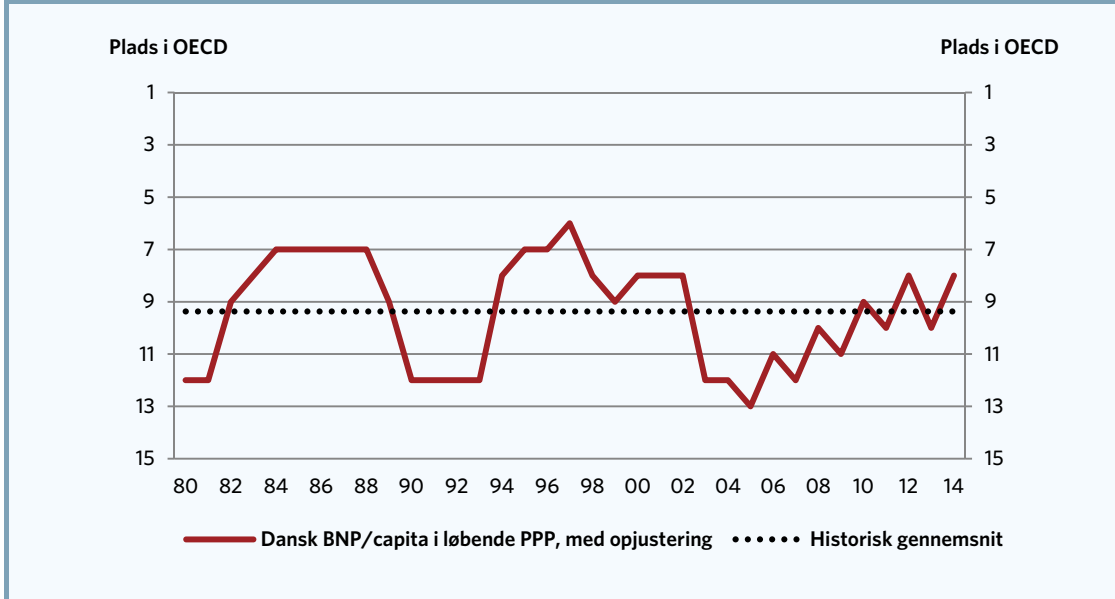
Oven i købet har Danmarks Statistik varslet, at der allerede næste år kan komme nye opjusteringer af vores velstand (tilbage til år 2005) på op i mod 10-15 mia. kr.⁴ Det vil i sig selv ikke være nok til, at vi overhaler Holland i 2014 på det nuværende datagrundlag, men det vil gøre, at vi lægger lidt større afstand til Sverige og Tyskland.

Revisioner giver også bedre placering målt på BNP

Kigger man på det smallere velstandsmål BNP per indbygger (løbende priser og løbende PPP), er indtrykket heller ikke, at vi er uset ned af velstandsranklisten. Tværtimod stiger vi med de reviderede tal to pladser fra 2013 til 2014 til en samlet 8. plads i OECD-området. Som det fremgår af figur 3, er det over det historiske gennemsnit, og vi har faktisk vundet fem pladser siden bunden i 2005.

⁴ Se analysen http://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_dansk-velstand-undervurderet-med-op-til-35-mia-kr.pdf

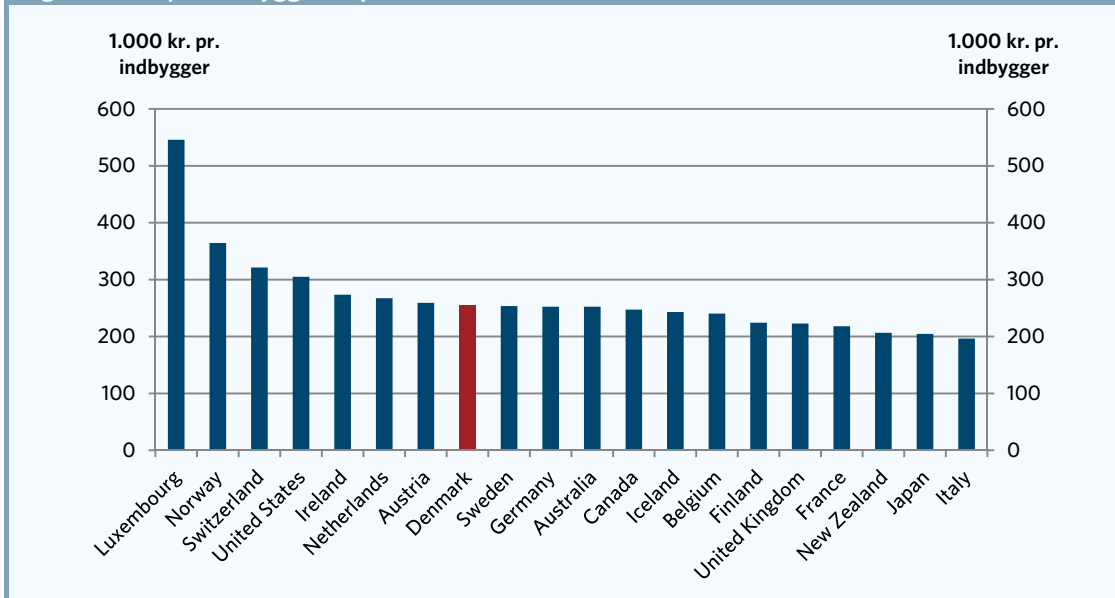
Figur 3. Velstandsplacering målt ved BNP pr. indbygger, løbende priser, løbende PPP

Anm.: For enkelte lande i enkelte år mangler der tal i OECD's databank. Her er landets relative placering ift. Danmark antaget fastholdt i forhold til seneste år med data. For de senere år er der dog justeret i forhold det nyeste og reviderede BNP-tal, jf. OECDs "Dataset: Gross domestic product" Kilde: AE på baggrund af OECD.

Som det fremgår af figur 4, ligger vi i 2014 højere end både Sverige, Tyskland og Australien, mens vi ligger en smule bag Østrig og lidt længere efter Holland. Men som det fremgår, er der ikke stor forskel på de lande, der ligger mellem Irland på 5. pladsen og Australien på 11. pladsen.

Figur 4. BNP per indbygger Top 20 i OECD - 2014

Anm.: Se figur 3.
 Kilde: AE på baggrund af OECD.

Den relativ tætte placering mellem landene, ses også ved, at Danmark uden revisionerne havde ligget på en 11. plads i stedet for en 8. plads. Det viser tabel 1. Nye tal fra Danmarks Statistik⁵ med fokus på EU, viser samme billede som i figur 4.

⁵ <http://www.dst.dk/da/Statistik/NytHtml?cid=20674>

Tabel 1. Danmarks velstandsplacering i OECD

	2012	2013	2014
BNI pr.capita, løbende priser og PPP			
Uden revision	8	7	7
Med revision	7	7	6
BNP pr. capita, løbende priser og PPP			
Uden revision	10	10	11
Med revision	8	10	8

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og OECD.

Danmark fastholder placering i velstandstop

Samlet kan det konstateres, at vi ikke er raslet ned ad velstandsranklisten, når vi måler på den anbefalede korrekte måde blandt sammenlignelige lande. Med indarbejdelse af Danmarks Statistiks seneste revision har vi tværtimod den bedste velstandsplacering i 35 år. Vi er heller ikke raslet når, når vi bruger det smallere velstandsmål BNP per indbygger, selvom placeringen her er knap så høj. Men i betragtning af hvor svag genopretningen af dansk økonomi har været efter den økonomiske krise, ligger vi overraskende godt på velstandsranklisten.

Velstandsmålingerne illustrerer på bedste vis det skisma, der ligger i forhold til på den ene side den klassiske reale BNP-vækst, hvor vi ikke har klaret os specielt godt, og på den anden side det bredere velstandsmål BNI (som tager højde for bytteforholdsgevinster, ændrede relative priser, formueindkomst mv.), hvor vi har klaret os langt bedre.

Opgørelsen af den klassiske BNP-realvækst siger i selv ikke siger noget om vores velstandsniveau. Realvæksten er et alt for simpelt mål for udviklingen i et lands velstand, fordi den hverken tager højde for formue- og indkomstbevægelser over grænserne eller ændrede relative priser herunder ændringer af bytteforholdet. At Irland falder fra en 5. plads målt på BNP per indbygger til en 13. plads målt på BNI per indbygger er en klar illustration af denne pointe.

Når Danmark i nogle år vinder et par pladser og i andre år taber nogle pladser, er det ikke udtryk for, at der sker substantielle velstandsmæssige forskydninger mellem landene. Det er i stedet et resultat af, at Danmark er en fast bestanddel af en gruppe af rige lande bestående af Danmark, Sverige, Østrig, Australien, Tyskland og Holland, der velstandsmæssigt ligger utrolig tæt. Der skal derfor kun en mindre forskel i landenes konjunktursituation eller små revisioner af nationalregnskabet til, før de bytter plads på ranglisten.

Kun Norge, Luxembourg, Schweiz og USA er substantielt mere velstående end denne gruppe af lande. De første tre landes velstand skyldes, at de har en ualmindelig stor olieproduktion og/eller en stor finanssektor, der gør at deres velstandsudvikling ikke rigtig kan sammenlignes med den danske. USA er også rigere, hvilket ofte forklares med, at amerikanerne har en mere udpræget kultur for materialisme, mens europæerne modsvarende har en lavere årlig arbejdstid. Præferencer for mere fritid frem for materielle goder indgår således ikke i målingen af den økonomiske velstand opgjort på denne måde.

Den brændende platform, hvad angår vores velstand, findes således ikke. Men Danmarks pæne velstandsplacering skal naturligvis ikke være en sovepude. Vi skal løbende arbejde på at udvikle vores økonomi, hvis vi fortsat skal være at finde blandt de rigeste lande. Det gælder ikke mindst i forhold til at sikre et højere uddannelsesniveau for arbejdsstyrken, en udvikling af produktiviteten samt innovations- evnen i Danmark.

Boks 1. Hvad siger OECD om velstandsmål?

Internationale velstandsplaceringer opgøres ved at sammenligne landes niveau for købekraftskorrigeret velstand. Et traditionelt mål for velstand er et lands bruttonationalprodukt (BNP) pr. indbygger. BNP måler den indkomst, der skabes via produktionen i landet. Ifølge OECD er BNP dog teoretisk set ikke det bedste velstandsmål. Her er bruttonationalindkomsten (BNI) i stedet at foretrække. Det fremgår af følgende to citater:

"While per capita gross domestic product [BNP pr. indbygger, red.] is the indicator most commonly used to compare income levels, two other measures are preferred, at least in theory, by many analyst. These are per capita Gross National Income (GNI) (BNI pr. indbygger, red.) and Net National Income (NNI)." (OECD 2013a, s. 60).

"Measures of income, such as national or disposable income [BNI eller disponibel BNI, red.] are generally preferred, in theory, to GDP (BNP), in analyses of well-being in both nominal and real terms." (OECD 2013b, s. 26).

BNI beregnes ved at korrigere BNP for aflønning af ansatte, formueindkomst og produktions- og importskatte minus produktionssubsidier til og fra udlandet. BNI måler således den samlede indkomst, der er til rådighed i landet. BNI pr. indbygger er derfor et bedre mål for velstand end BNP.

Forskellen mellem BNP og BNI er ækvivalent til, at udviklingen i den pose penge, en person kan forbruge af ("BNI"), ikke nødvendigvis 1:1 følger hans arbejdsindkomst ("BNP"). Har personen fx gæld, skal der betales renter. Det vil begrænse hans købekraft. Har han modsat formue modtages renter eller afkast fra udbytte, der øger hans købekraft. Danmark er de senere år gået fra at have udlandsgæld til udlandsformuen, hvilket afspejler sig ved at vi tidligere havde stor negativ nettoformueindkomst mv. fra udlandet, mens vi de senere år har haft pæn positiv nettoformueindkomst mv.

Man købekraftskorrigerer (PPP) for at tage højde for forskelligt prisniveau på tværs af lande. Der er her to tilgange:

1. Faste PPP er bedst til at måle realvækst på tværs af lande og den isolerede betydning heraf for velstanden.
2. Løbende PPP er bedst til at sammenligne velstandsniveau i samme år på tværs af lande.

Det fremgår af en officiel OECD-deklaration:

"GDP comparisons based on constant [faste, red.] PPPs

They are the appropriate tool to answer the question:

'How has the relative position of a country's GDP (per capita) changed over time, given its measured growth performance?'" (OECD 2003, s. 1).

"GDP comparisons based on current [løbende, red.] PPPs

They are the appropriate tool to answer the question:

'What is a country's position in terms of GDP (per capita), given the set of international prices of the year considered?'" (OECD 2003, s. 1).

"To sum up, the key conceptual difference between using current and constant PPPs is that the former capture changes in volume as well as changes in relative prices, whereas the latter only capture volume changes. Even if the volumes of goods and services remain identical over time, a GDP comparison based on current PPPs may change over time if prices and price structures shift." (OECD 2003, s. 2).

At gå fra faste til løbende PPP betyder altså, at man også tager højde for ændringer i de relative priser. Løbende PPP har med andre ord fokus på købekraft af værdiskabelsen, hvor sidstnævnte både afhænger af, hvor mange varer og tjenester der produceres (mængderne), og hvor meget de kan sælges til (priserne).

Vil man sammenligne velstandsniveau, er det altså de løbende PPP, der skal benyttes, når velstandsplaceringer skal opgøres. Løbende PPP tager nemlig højde for, at landes prisudvikling kan være forskellig. Som eksempel indregnes udviklingen i bytteforholdet i de løbende PPP, hvilket det ikke gør i de faste PPP.

Konklusionen er, at når landes velstandsplacering skal opgøres, da er BNI pr. indbygger i løbende PPP et mere korrekt mål end BNP per indbygger.

Litteraturliste

OECD (2003), "GDP per capita volume indices based on constant and on current PPPs in OECD's Main Economic Indicators", link: <http://www.oecd.org/std/prices-ppp/1961296.pdf>.

OECD (2013a), "National Income per capita", in OECD Factbook 2013: Economic, Environmental and Social Statistics, OECD Publishing.

OECD (2013b), "Real measures of income", in National Accounts at a Glance 2013, OECD Publishing.